P9_TA(2020)0014

Notiekošās uzklausīšanas saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu attiecībā uz Poliju un Ungāriju

Eiropas Parlamenta 2020. gada 16. janvāra rezolūcija par notiekošajām uzklausīšanām saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu attiecībā uz Poliju un Ungāriju (2020/2513(RSP))

(2021/C 270/10)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantu un 7. panta 1. punktu,

— ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu,

— ņemot vērā 2018. gada 12. septembra rezolūciju par priekšlikumu, kurā Padome tiek aicināta saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu konstatēt, ka ir droša varbūtība, ka Ungārija varētu nopietni pārkāpt vērtības, uz kuru pamata ir dibināta Savienība ([1]),

— ņemot vērā Komisijas 2017. gada 20. decembra pamatoto priekšlikumu saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu par tiesiskumu Polijā: priekšlikumu Padomes lēmumam par konstatēšanu, ka ir droša varbūtība, ka Polija varētu nopietni pārkāpt tiesiskumu (COM(2017)0835),

— ņemot vērā 2018. gada 1. marta rezolūciju par Komisijas lēmumu piemērot LES 7. panta 1. punktu attiecībā uz stāvokli Polijā ([2]),

— ņemot vērā 2019. gada 14. novembra rezolūciju par seksuālās izglītības kriminalizāciju Polijā ([3]),

— ņemot vērā 2019. gada 18. decembra rezolūciju par publisku diskrimināciju un naida runu, kas vērstas pret LGBTI personām, tostarp no LGBTI brīvām zonām ([4]),

— ņemot vērā 2019. gada 16. janvāra rezolūciju par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā 2017. gadā ([5]),

— ņemot vērā 2016. gada 25. oktobra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par ES mehānisma demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām izveidi ([6]),

— ņemot vērā 2019. gada 4. aprīļa normatīvo rezolūciju par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Savienības budžeta aizsardzību vispārēju trūkumu gadījumā saistībā ar tiesiskumu dalībvalstīs ([7]),

— ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas judikatūru,

([1]) OV C 433, 23.12.2019., 66. lpp.
([2]) OV C 129, 5.4.2019., 13. lpp.
([3]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0058.
([4]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0101.
([5]) Pieņemtie teksti, P8_TA(2019)0032.
([6]) OV C 215, 19.6.2018., 162. lpp.
([7]) Pieņemtie teksti, P8_TA(2019)0349.

— ņemot vērā LES 7. panta 1. punktā minēto uzklausīšanu standarta kārtību, ko Padome apstiprināja 2019. gada 18. jūlijā,

— ņemot vērā, ka 2019. gada 20. decembrī Polijas Sejms pieņēma likumprojektu, ar ko tiek grozīts Vispārējo tiesu likums, Augstākās tiesas likums un daži citi likumi; ņemot vērā Polijas Senāta lūgumu Venēcijas komisijai sniegt steidzamu atzinumu par šo likumprojektu,

— ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,

A. tā kā Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantā un kā norādīts Eiropas Savienības Pamattiesību hartā un starptautiskajos cilvēktiesību līgumos; tā kā šīs vērtības, kas ir kopīgas visām dalībvalstīm un ko visas dalībvalstis ir brīvprātīgi apņēmušās ievērot, ir Savienības iedzīvotāju tiesību pamats;

B. tā kā droša varbūtība, ka kāda dalībvalsts varētu nopietni pārkāpt LES 2. pantā minētās vērtības, skar ne tikai konkrēto dalībvalsti, kurā šī varbūtība īstenojas, bet ietekmē arī citas dalībvalstis, to savstarpējo uzticēšanos, pašu Savienības būtību un tās iedzīvotāju pamattiesības saskaņā ar Savienības tiesībām;

C. tā kā LES 7. panta 1. punktā paredzēts preventīvs posms, kas ES sniedz spēju iejaukties, ja pastāv droša varbūtība, ka varētu tikt nopietni pārkāptas kopīgās vērtības; tā kā šāda preventīva rīcība paredz dialogu ar attiecīgo dalībvalsti un tās mērķis ir novērst iespējamas sankcijas;

D. tā kā pēc tam, kad tika konstatēta droša varbūtība, ka varētu tikt nopietni pārkāptas vērtības, uz kuru pamata Savienība ir dibināta, Komisija un Parlaments sāka LES 7. panta 1. punkta procedūru pret attiecīgi Poliju un Ungāriju;

E. tā kā Padome līdz šim ir rīkojusi trīs Polijas uzklausīšanas un divas Ungārijas uzklausīšanas Vispārējo lietu padomē;

F. tā kā 2019. gada 11. decembrī prezidentvalsts Somija pieprasīja rakstisku paskaidrojumu par to, ka Ungārijas delegācijas amatpersona varētu būt pārkāpusi noteikumus par sanāksmju konfidencialitāti, ko paredz Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 339. pants un Padomes reglamenta 6. panta 1. punkts,

1. pieņem zināšanai uzklausīšanas, ko Padome rīko saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu, reaģējot uz kopīgo Eiropas vērtību apdraudējumu Polijā un Ungārijā; ar bažām atzīmē, ka šīs uzklausīšanas netiek rīkotas regulāri, strukturēti un atklāti; mudina prezidentvalsti Horvātiju un nākamās prezidentvalstis uzklausīšanas rīkot regulāri; uzsver, ka uzklausīšanām jābūt objektīvām, balstītām faktos un pārredzamām un ka attiecīgajām dalībvalstīm procesa gaitā ir godprātīgi jāsadarbojas saskaņā ar LES 4. panta 3. punktā paredzēto lojālas sadarbības principu; iesaka Padomei pēc uzklausīšanām sniegt konkrētus ieteikumus attiecīgajām dalībvalstīm, kā paredzēts LES 7. panta 1. punktā, un norādīt šo ieteikumu īstenošanas termiņus; norāda, ka dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos būs iespējams atjaunot vien tad, kad tiks nodrošināta LES 2. pantā paredzēto vērtību ievērošana, un aicina Padomi rīkoties, lai to panāktu; aicina dalībvalstis ievērot ES tiesību pārākumu;

2. ir ļoti nobažījies par to, ka LES 7. panta 1. punktā minēto uzklausīšanu standarta kārtība attiecībā uz pamatota priekšlikuma iesniegšanu nenodrošina pret Parlamentu tādu pašu attieksmi kā pret Komisiju un vienu trešdaļu dalībvalstu; atgādina, ka LES 7. panta 1. punkts vienai trešdaļai dalībvalstu, Parlamentam un Komisijai piešķir vienādas tiesības un procesuālo statusu attiecībā uz procedūras sākšanu; atzinīgi vērtē prezidentvalsts Somijas centienus risināt neoficiālu dialogu ar Parlamentu, bet uzskata, ka neoficiāls dialogs nevar aizstāt oficiālu pamatota priekšlikuma iesniegšanu Padomē; uzstāj, ka Parlaments ir jāuzaicina piedalīties oficiālā Padomes sanāksmē, pamatojoties uz iniciatīvas tiesībām un LES 4. panta 3. punktā paredzēto iestāžu lojālas sadarbības principu; vēlreiz aicina Padomi nekavējoties un pilnībā informēt Parlamentu katrā procedūras posmā;

3. pauž nožēlu par to, ka ar uzklausīšanām vēl nav nodrošināts, ka abas minētās dalībvalstis panāk būtisku progresu LES 2. pantā minēto vērtību nopietna pārkāpuma drošas varbūtības novēršanā; ar bažām atzīmē, ka saskaņā ar Komisijas un starptautisko organizāciju, piemēram, ANO, EDSO un Eiropas Padomes, ziņojumiem un paziņojumiem stāvoklis Polijā un Ungārijā kopš LES 7. panta 1. punkta procedūras sākšanas ir pasliktinājies; norāda, ka tas, ka Padome LES 7. pantu neizmanto iedarbīgi, apdraud kopīgo Eiropas vērtību integritāti, savstarpējo uzticēšanos un Savienības uzticamību kopumā; atkārto savu nostāju attiecībā uz Komisijas lēmumu sākt LES 7. panta 1. punkta procedūru sakarā ar stāvokli Polijā un attiecībā uz savu priekšlikumu, kurā Padome tiek aicināta, ievērojot LES 7. panta 1. punktu, izvērtēt drošu varbūtību, ka Ungārija varētu nopietni pārkāpt vērtības, uz kuru pamata ir dibināta Savienība; tāpēc aicina Padomi nodrošināt, ka LES 7. panta 1. punktā minētajā uzklausīšanā tiek izskatīta arī jaunākā notikumu attīstība un novērtēti riski, ka tiek pārkāpta tiesu sistēmas neatkarība, vārda brīvība, tostarp mediju brīvība, mākslas un zinātnes brīvība, biedrošanās brīvība, kā arī tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi; aicina Komisiju pilnībā izmantot pieejamos instrumentus, lai novērstu drošu varbūtību, ka Polija un Ungārija varētu nopietni pārkāpt vērtības, uz kuru pamata ir dibināta Savienība, it īpaši paātrinātās pārkāpuma procedūras un pagaidu pasākumu piemērošanu Tiesā;

4. atzīmē, ka Komisijas pamatotajam priekšlikumam par tiesiskumu Polijā ir ierobežots tvērums; aicina Padomi pārdomāt, kā pamattiesību pārkāpumus Polijā varētu izskatīt tās pašreizējās uzklausīšanās;

5. uzskata, ka jaunākā notikumu attīstība pašlaik notiekošajās uzklausīšanās saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu jau atkal rāda, ka neatliekami ir vajadzīgs ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību (DTP) mehānisms, kas atbilstoši Parlamenta priekšlikumam būtu veidots kā iestāžu nolīgums un kas paredzētu ikgadēju neatkarīgu, uz pierādījumiem balstītu, nediskriminējošu pārskatu, kurā ar vienlīdzīgiem nosacījumiem tiktu novērtēta visu ES dalībvalstu atbilstība LES 2. pantā noteiktajām vērtībām un konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, kam sekotu starpparlamentāras debates un pastāvīgs DTP politikas cikls ES iestādēs; šajā sakarā aicina Komisiju un Padomi nekavējoties sākt sarunas ar Parlamentu par šādu iestāžu nolīgumu saskaņā ar LESD 295. pantu; atkārto, ka šim mehānismam jāpapildina un jāstiprina, nevis jāaizstāj pašreizējās un turpmākās procedūras saskaņā ar LES 7. pantu;

6. atkārto savu nostāju attiecībā uz priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Savienības budžeta aizsardzību vispārēju trūkumu gadījumā saistībā ar tiesiskumu dalībvalstīs un aicina Padomi pēc iespējas drīz sākt iestāžu sarunas;

7. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Komisijai un Padomei, Polijas un Ungārijas prezidentiem, valdībām un parlamentiem, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.